

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра міжнародного, цивільного та комерційного права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою КНТЕУ
(пост. п. 6 від 17 жовт. 2020 р.)
Ректор

А. А. Мазаракі

**ДОГОВІРНЕ ПРАВО /
CONTRACT LAW**

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: Т. О. Софіюк, кандидат юридичних наук, доцент кафедри

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права від «09» жовтня 2020 р., протокол № 5.

Рецензенти: Н. А. Мазаракі, доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри міжнародного, комерційного та
цивільного права

Ю. В. Кабенюк, кандидат юридичних наук, старший
партнер Адвокатського об'єднання «Лекс Адванс»

**ДОГОВІРНЕ ПРАВО /
CONTRACT LAW**

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Договірне право» призначена для студентів ступеню вищої освіти «молодший бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Спеціальні та поведінкові науки».

Програму підготовлено згідно Стандарту вищої освіти КНТЕУ із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-професійної програми підготовки молодших бакалаврів КНТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Договірне право» – формування у студентів комплексних знань про договірне право як системно упорядковану сукупність правових норм, розміщених у Цивільному кодексі України, інших актах законодавства та норм, розміщених в інших джерелах права, які встановлюють: принципи договірних відносин; правила та порядок укладення договору; зміст договору, тобто права та обов'язки сторін; порядок виконання договірних зобов'язань; правові наслідки неналежного виконання (невиконання) договірних зобов'язань та способи захисту порушених прав сторін договору.

Завданням вивчення дисципліни «Договірне право» є надання студентам ґрунтовних знань в сфері здійснення договірної діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є основні теоретичні положення і категорії договірного права, механізм діяльності різних суб'єктів договірних відносин, порядок здійснення договірної діяльності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

- *знання* основ економіки, правознавства;
- *вміння* вільно працювати з офісними додатками *MicrosoftWord*, *MicrosoftExcel*, *MicrosoftPowerPoint* та Інтернет - ресурсами: Верховної ради України (<http://www.rada.gov.ua>), Кабінету Міністрів України (<http://www.kmu.gov.ua>), Міністерства юстиції України (<https://minjust.gov.ua>), Конституційного Суду України (<http://www.ccu.gov.ua>), Судової влади (<http://www.scourt.gov.ua>., <http://reyestr.court.gov.ua>).

2. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Договірне право», як вибіркова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою</i>		
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1 – 13
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	5 – 13
ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1 – 13
ЗК7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	1 – 13
ЗК8	Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.	4
ЗК12	Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо, навчатися в процесі дії.	1 – 13
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою</i>		
СК2	Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.	2 – 13
СК5	Розуміння особливостей національної економіки, її інституційної структури, обґрунтування напрямів економічної політики держави.	5 – 13
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.	1 – 13
11	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	1 – 13
13	Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовою.	13
17	Демонструвати здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.	5 – 13

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття та зміст договірнього права. принципи договірнього права

Поняття договірнього права України. Зобов'язальне право.

Джерела договірнього права України. Класифікаційні групи договірних норм. Міжнародні договори як джерело договірнього права. Колізійні норми та звичаї як джерело договірнього права. Договір як джерело договірнього права. Типовий договір як джерело договірнього права.

Система принципів договірнього права за новим Цивільним кодексом. Загальні засади цивільного законодавства. Зміст поняття правового принципу. Спеціальні принципи, притаманні зобов'язальному праву. Правові наслідки порушення зобов'язання. Система спеціальних принципів договірних зобов'язань у цивільному праві України. Загально-цивілістичні принципи.

Зміст принципів справедливості, добросовісності й розумності в договірних зобов'язаннях. Поняття права справедливості й добра. Принцип добросовісності. Підстави застосування принципу добросовісності. Несправедливі умови договору. Джерела регулювання принципу добросовісності. Принципи УНІДРУА. Розуміння ідеї добросовісності. Зміст принципу розумності.

Принцип свободи в договірному праві України. Найголовніші правові засади щодо свободи договору. Принцип диспозитивності. Свобода договору. Ознаки чи елементи свободи договору. Юридичний зміст принципу свободи. Елементи договірнього права. Особливості дії принципу свободи в договірних відносинах. Концепція публічного порядку. Особливий склад сторін у зовнішньоекономічних договорах. Особливості укладення господарських договорів за державним замовленням. Підстави обмеження дії свободи у виборі контрагента договору. Межі свободи у виборі контрагента. Примусове укладення договору. Прояви принципу свободи, які мають відношення до виконання зобов'язання. Зміна договору, його розірвання за взаємною згодою сторін. Зміна чи розірвання договору на вимогу однієї сторони у зв'язку з істотним чи іншим порушенням договору іншою стороною. Проблема відмови сторони від договору. Допустимість дії принципу свободи на стадії порушеного договірнього зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання та права сторін щодо їх застосування.

Принцип неприпустимості зловживання правом у договірних зобов'язаннях. Межі свободи, закладеної у суб'єктивному праві. Реалізація суб'єктивних прав. Нормативне регулювання недопущення зловживання правом при здійсненні зобов'язань. Питання щодо коректності застосу-

вання терміну «зловживання правом». Конструкція недопущення зловживання правом. Встановлення факту зловживання судом. Межі здійснення цивільних прав. Загальний перелік меж вільного здійснення цивільних прав. Наслідки зловживання правом. Конструкція незловживання правом. Відмітна властивість зловживання правом. Зміст зловживання правом. Підходи щодо виділення форм зловживання правом. Здійснення суб'єктивних прав виключно з наміром завдання шкоди іншій особі. Юридична природа шикани. Питання розподілу тягаря доказування при зловживанні правом. Питання наявності вини в зловживанні правом. Добропорядність як правова категорія. Загальнонормативне правило про недопущення можливості зловживання правом.

Список рекомендованих джерел::

Нормативно-правові акти: 10.

Основний: 1-3.

Додатковий: 23.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 2. Поняття договору та його види. стадії укладання договору. істотні умови договору. переддоговірна відповідальність

Загальні положення про правочини. Зміст правочину. Презумпція правомірного правочину. Відкладальна умова (обставина). Форма відмови від правочину.

Поняття цивільно-правового договору та його юридичні ознаки. Основні юридичні ознаки договору. Проблема співвідношення волі та волевиявлення. Поділ договорів на односторонні, двосторонні та багатосторонні. Відплатність чи безвідплатність договору. Поділ договорів на реальні та консенсуальні.

Поняття і принципи класифікації цивільно-правових договорів та їх класифікаційні утворення (форми). Цінність класифікації договорів. Дихотомічний спосіб класифікації договорів. Класифікаційні утворення (форми) цивільно-правових договорів. Функціональне призначення різних класифікаційних груп (утворень). Тричленна структура класифікації договорів.

Класифікації договорів за їх окремими властивостями. Класифікація цивільно-правових договорів за приналежністю їх до певного типу, виду (різновиду) або змішаного договору. Класифікація договорів за змістом діяльності, яку вони регулюють. Попередній договір. Публічний договір. Договір на користь третьої особи. Поняття господарського договору.

Класифікації договорів за універсальним критерієм поділу. Одноступенева класифікація цивільно-правових договорів. Багатоступенева класифікація цивільно-правових договорів. Договори про надання фінансових послуг. Ризикові (алеаторні) договори. Фідуціарні договори. Додаткові договори. Змішані та комплексні договори. Договори немайнового змісту. Непоіменовані договори (*sui generis*).

Стадії укладання договору.

Поняття укладення договору. Первинна стадія (етап) договірних зобов'язальних правовідношень.

Зміст і тлумачення договору. Зміна ціни після укладення договору. Строк чинності договору. Істотні умови договору. Звичайні умови договору. Випадкові умови договору. Визначення змісту договору. Тлумачення договору.

Порядок і способи укладення договору. Загальний порядок укладення договору. Спеціальний порядок. Судовий порядок. Момент укладення договору. Риси оферти. Відмежування публічної оферти від реклами. Вчинення конклюдентних дій.

Форма договору та правові наслідки порушення порядку його укладення. Порушення порядку укладення договору. Недійсність договору. Відмежування неукладених договорів від недійсних договорів.

Особливості укладення окремих видів договорів. Укладення договорів на аукціоні та в порядку конкурсу.

Істотні умови договору.

Переддоговірна відповідальність.

Історія виникнення та основи правового регулювання інституту переддоговірної відповідальності. Загальні цивільно-правові норми, які закладають основу для подальшого формування переддоговірної відповідальності в Україні. Законодавчі підстави для використання переддоговірної відповідальності на практиці.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10.

Основний: 1-3.

Додатковий: 8, 26-28.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 3. Способи забезпечення виконання договірних зобов'язань

Поняття і способи забезпечення виконання договору. Правова природа забезпечувальних правовідносин. Загальні положення про неустойку в цивільному праві. Неустойка як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Стягнення (сплата) неустойки як міра цивільно-правової відпо-

відальності. Загальна характеристика правовідносин поруки. Види поруки. Договір поруки. Порядок виконання договору поруки та його правові наслідки. Припинення поруки. Поняття та форми (види) гарантії. Правова природа гарантії. Поняття та ознаки завдатку. Зміст правовідносин, забезпечуваних завдатком. Поняття і зміст застави. Підстави виникнення застави. Предмет застави. Користування та розпорядження предметом застави. Наступна застава. Дострокове виконання зобов'язання, забезпеченого заставою. Припинення права застави. Договір застави. Звернення стягнення на заставлене майно. Види застав.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10.

Основний: 1-3.

Додатковий: 16.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 4. Виконання, зміна та припинення договірних зобов'язань. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань

Поняття, загальні умови та засади виконання договірного зобов'язання. Ознаки (елементи), що характеризують суть виконання договірного зобов'язання. Договори. Звичаї як самостійний вид правил поведінки суб'єктів. Звичаї ділового обороту. Засади виконання договірного зобов'язання. Належне виконання.

Елементи належного виконання договірного зобов'язання. Суб'єкти виконання договірного зобов'язання. Виконання належними сторонами. Особливості виконання зобов'язання із множинністю осіб. Часткові зобов'язання. Солідарні і субсидіарні зобов'язання. Передоручення виконання і переадресування виконання. Відповідальність за невиконання взятих на себе зобов'язань. Місце виконання зобов'язання. Строк (термін) виконання договірного зобов'язання. Дострокове виконання. Прострочення виконання.

Підтвердження виконання договірного зобов'язання. Особливості підтвердження виконання двостороннього зобов'язання. Борговий документ.

Поняття зміни, припинення договору та їх правові підстави. Правова природа та сутність припинення договору. Елементи зобов'язального правовідношення (суб'єкти прав і обов'язків, об'єкт цивільних прав, суб'єктивні права кредиторів та суб'єктивні обов'язки боржника). Виникнення, зміна правовідношення, виконання суб'єктивних обов'язків, порушення зобов'язання та його захист, припинення зобов'язання. Визначення змісту договірного зобов'язання. Встановлення моменту припинення до-

говору та моменту припинення зобов'язання (договірному зобов'язальному правовідношенню). Можливість дострокового виконання зобов'язання. Підстави припинення зобов'язань.

Правове регулювання відмови від виконання договору та його розірвання. Сутність односторонньої відмови сторони від договору. Поділ відмови договірному зобов'язання на взаємоузгоджену і односторонню. Конкретні випадки односторонньої відмови сторони від договірному зобов'язання. Підстави для зміни або розірвання договору. Передумови для розірвання договору шляхом укладення про це відповідного правочину.

Відповідальність за порушення договірних зобов'язань.

Поняття та форми цивільно-правової відповідальності. Види договірної відповідальності. Умови (підстави) договірної відповідальності

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10.

Основний: 1-3.

Додатковий: 3, 15, 20, 24, 29.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 5. Особливості господарських договорів

Поняття та ознаки господарського договору. Загальні положення про господарські договори. Господарський договір як дво- або багатостороння угода. Кваліфікуючі ознаки господарського договору. Перелік суб'єктів господарських зобов'язань. Принципи господарських договорів. Організаційний господарський договір. Організаційні договори координаційного виду.

Особливості змісту господарських договорів. Строк дії господарського договору. Ціна (тариф) договору. Підстави недійсності господарських зобов'язань (договорів). Кількість істотних умов договору. Недійсний договір та неукладений договір.

Особливості укладення, зміни та розірвання господарських договорів. Порядок укладення, зміни та розірвання договору. Загальний порядок укладення господарського договору. Особливості дії принципу свободи договору в сфері господарських договірних відносин. Право сторони на односторонню зміну або розірвання господарського договору.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2, 10.

Основний: 1-3.

Додатковий: 5, 17.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 6. Договори про передачу майна у власність

Договір купівлі-продажу та його місце в системі договорів. Сторони договору купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Ціна договору купівлі-продажу. Укладення та форма договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін договору купівлі-продажу та правові наслідки їх порушення. Поняття та правові ознаки договору купівлі-продажу в роздрібній торгівлі. Правові засади захисту прав споживачів (покупців). Договір поставки. Договори контрактації та інші договори на реалізацію сільськогосподарської продукції. Договори постачання енергетичних та інших ресурсів через приєднану мережу. Поняття та ознаки договору міни. Зміст договору міни (бартеру). Поняття та юридичні ознаки договору дарування. Предмет, форма та сторони договору. Обов'язки сторін у договорі дарування. Підстави припинення договору дарування. Пожертва як різновид дарування. Поняття та ознаки договору довічного утримання. Зміст договору. Поняття і види договору ренти. Правова природа ренти і відмежування від суміжних конструкцій. Істотні умови договору ренти. Зміст, сторони і використання договору ренти. Припинення договору ренти.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10, 25, 30, 32, 37.

Основний: 1-3.

Додатковий: 18.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 7. Договори про передачу майна у користування

Поняття та юридичні ознаки договору найму (оренди). Об'єкти та суб'єкти договору найму. Істотні умови договору найму. Права та обов'язки сторін за договором найму. Припинення договору найму (оренди). Поняття договору прокату. Елементи договору прокату. Правове регулювання, поняття та правова природа лізингу як договірною зобов'язання. Проблема співвідношення лізингу з окремими договірними зобов'язаннями. Лізинг та оренда. Купівля-продаж у розстрочку (найм-продаж) та лізинг. Кредитні відносини та лізинг. Лізинг та доручення. Договір лізингу як підстава виникнення лізингових зобов'язань. Предмет договору лізингу. Строк лізингу. Ціна договору лізингу. Зміст і правові наслідки порушення лізингових зобов'язань. Придбання предмету лізингу. Вибір лізингодавцем предмету лізингу. Передача та прийняття предмета

лізингу. Варіанти передачі лізингоодержувачу предмету лізингу та їх нормативно-правового регулювання. Строки (терміни) передачі лізингоодержувачу предмету лізингу. Місце передачі лізингоодержувачу предмету лізингу. Інші умови передані лізингоодержувачу предмету лізингу. Обов'язок лізингоодержувача прийняти предмет лізингу. Володіння та користування предметом лізингу. Право власності лізингодавця на предмет лізингу. Виконання лізингоодержувачем грошових зобов'язань перед лізингодавцем. Утримання предмету лізингу. Сублізинг. Контрольні повноваження лізингодавця відносно діяльності лізингоодержувача у частині користування предметом лізингу. Придбання лізингоодержувачем предмету лізингу. Правові наслідки порушення лізингового зобов'язання. Поняття договору оренди державного та комунального майна. Об'єкти оренди. Сторони в договорі оренди державного та комунального майна. Порядок укладення договору. Зміст договору. Викуп (приватизація) об'єкта оренди. Припинення договору оренди. Поняття та зміст найму транспортного засобу. Припинення договору найму транспортного засобу та відповідальність сторін за договором. Поняття та ознаки договору найму будівлі або іншої капітальної споруди. Укладення та виконання договору найму будівлі або іншої капітальної споруди.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10, 29.

Основний: 1-3.

Додатковий: 9, 11, 25, 30.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 8. Договори про виконання робіт

Загальні положення про договір підряду. Окремі види договорів підряду. Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10.

Основний: 1-3.

Додатковий: 4.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 9. Договори про надання послуг

Поняття та ознаки договору про послуги. Зміст договору про надання послуг. Відповідальність за порушення договору про послуги. Види перевезень та їх правове регулювання. Укладання договорів про перевезення вантажів. Зміст і виконання договорів про перевезення вантажів. Відповідальність сторін за договором про перевезення вантажу. Договір буксирування. Договори про експлуатацію під'їзних колій, подачу та забирання вагонів. Вузлові угоди. Договір про перевезення пасажирів та багажу. Претензії та позови при перевезеннях. Загальні засади транспортного експедирування. Поняття посередницьких послуг. Поняття договору доручення. Елементи договору доручення. Зміст договору доручення. Припинення договору доручення. Поняття договору комісії. Елементи договору комісії. Зміст договору комісії. Припинення договору комісії. Загально-теоретична характеристика договору управління майном. Поняття договору управління майном. Право довірчої власності. Правова природа договору управління майном. Зміст і виконання договору управління майном. Підстави виникнення управління майном. Предмет договору управління майном. Форма договору управління майном. Правовий статус установника управління майном. Правовий статус управителя майном. Правовий статус вигодонабувача. Істотні умови договору управління майном. Строк договору управління майном. Права та обов'язки управителя. Здійснення управління майном. Передання в управління майна, що є предметом договору застави. Звернення стягнення на майно, передане в управління, за вимогою кредитора установника управління. Передання права управління майном іншій особі. Право управителя на плату. Відповідальність управителя. Припинення договору управління майном. Особливості управління цінними паперами.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10, 22, 23, 36, 41-44.

Основний: 1-3.

Додатковий: 14, 19.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 10. Договори в сфері кредитно-розрахункових відносин

Поняття та окремі види кредиту. Кредитування та кредитні операції. Істотні умови кредитного договору. Позика як форма кредиту. Поняття позикових правовідносин і договору позики. Поняття договору позики. Відмежування позики від суміжних конструкцій. Елементи, виконання і динаміка позикового зобов'язання. Сторони договору позики. Предмет договору позики. Форма договору позики. Правила про відсотки за дого-

вором позики. Обов'язок позичальника повернути позику. Наслідки порушення договору позичальником. Оспорювання договору позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикові зобов'язання. Поняття та види банківського рахунка. Вкладний (депозитний) рахунок. Поточний рахунок. Кореспондентський рахунок. Поняття договору банківського рахунка. Предмет договору банківського рахунка. Об'єкт договору банківського рахунка. Мета договору банківського рахунка. Виконання зобов'язань за договором банківського рахунка. Підстави списання коштів з рахунка. Банківська таємниця. Поняття договору банківського вкладу. Предмет договору банківського вкладу. Об'єкт договору банківського вкладу. Правова природа та зміст договору банківського вкладу. Ощадна книжка. Ощадний (депозитний) сертифікат. Поняття договору факторингу. Предмет договору факторингу. Суб'єктний склад договору факторингу. Зміст договору факторингу. Страхування як основне та додаткове зобов'язання. Страхування і види забезпечення виконання зобов'язання. Договір страхування та умовний правочин. Договір страхування у цивільному праві та інші інститути страхування. Суб'єкти зобов'язань із договору страхування. Страхувальник. Вигодонабувач, застрахована особа. Страховик. Страхові брокери. Перестрахові брокери. Страхові агенти. Взаємне страхування. Співстрахування. Перестраховування. Об'єднання страховиків. Аварійний комісар. Актуарій. Укладення та припинення договору страхування. Зміст договору страхування. Укладення договору страхування. Правила страхування. Форма договору страхування. Страховий поліс. Істотні умови договору страхування. Предмет страхування. Страховий випадок. Страхова сума. Страховий платіж та строки сплати. Страховий внесок. Строк договору. Інші умови договору страхування. Припинення договору страхування. Викупна сума. Недійсність договору страхування. Права та обов'язки за договором страхування. Обов'язки страхувальника. Обов'язки страховика. Страхова виплата. Суброгація. Абандон. Відповідальність страховика. Загальні положення про договори обов'язкового страхування.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10, 14-16.

Основний: 1-3.

Додатковий: 1, 2, 13, 21.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 11. Договори у сфері інтелектуальної власності

Поняття договору на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Поняття та елементи ліцензійного договору. Укладення

та припинення ліцензійного договору. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Інші договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10, 11, 24.

Основний: 1-3.

Додатковий: 6, 10, 12.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 12. Договори про спільну діяльність

Правова характеристика договору комерційної концесії. Відмежування від концесійного договору. Права та обов'язки сторін договору комерційної концесії. Зміна та припинення. Правова характеристика договору про спільну діяльність та простого товариства. Порівняльна характеристика. Права та обов'язки учасників простого товариства. Ведення справ учасниками простого товариства. Майнові відносини учасників договору простого товариства. Відповідальність учасників простого товариства. Підстави припинення договору простого товариства.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10, 11, 17.

Основний: 1-3.

Додатковий: 27.

Інтернет-ресурси: 1-6.

Тема 13. Зовнішньоекономічні договори

Поняття та загальна характеристика зовнішньоекономічного договору. Ознаки зовнішньоекономічного договору. Сторони зовнішньоекономічного договору. Форма зовнішньоекономічного договору. Мова зовнішньоекономічного договору.

Джерела регулювання зовнішньоекономічних договорів. Міжнародні договори України. Міжнародні звичаї.

Колізійні норми зобов'язального права в зовнішньоекономічних договорах. Застосування норм колізійного права щодо зовнішньоекономічних договорів. Право, якому підпорядковуються права та обов'язки сторін зовнішньоекономічного договору. Вибір права або зміна раніше обраного права. Право, яке має застосовуватися до зовнішньоекономічних договорів

Умови зовнішньоекономічного договору. Назва, номер зовнішньоекономічного договору, дата та місце його укладення. Преамбула договору. Предмет зовнішньоекономічного договору. Кількість та якість товару (обсяги виконання робіт, надання послуг). Базисні умови поставки товарів (приймання-здавання виконаних робіт або послуг). Перехід права власності на товар. Ціна та загальна вартість зовнішньоекономічного договору.

Умови платежів за зовнішньоекономічним договором. Розрахунки шляхом банківського переказу (авансового платежу, кредитового переказу). Розрахунки за допомогою акредитиву. Розрахунки шляхом інкасо. Валюта платежу. Умови приймання-здавання товару (робіт, послуг). Упаковка та маркування товару. Форс-мажорні обставини. Санкції та рекламації.

Урегулювання спорів у судовому порядку. Місцезнаходження (місце проживання), поштові та платіжні реквізити сторін зовнішньоекономічного договору. Додаткові умови зовнішньоекономічного договору.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 6, 10, 11, 26, 35.

Основний: 1-3.

Додатковий: 7.

Інтернет-ресурси: 1-6.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Нормативно-правові джерела^{*}

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (зі змінами) // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.

3. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку» («Директива про електронну комерцію»): Міжнародний документ від 8 червня 2000 року. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_224.

4. Житловий кодекс Української РСР від 30.06.1983 р. N5465- // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1983. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>.

---

^{*} Усі нормативно-правові акти, що рекомендовані для вивчення студентам, необхідно брати з останніми змінами на сайті Верховної Ради України. Ця вимога повинна виконуватися у зв'язку із численними внесенням змін і доповнень до відповідного законодавства.

5. Земельний кодекс України : закон України від 25.10.2001 р. № 2768, в ред. від 04.08.2016 р. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
6. Інкотермс 2010. Правила Міжнародної торгової палати для використання торговельних термінів у національній і міжнародній торгівлі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007.
7. Кодекс України про Адміністративні Правопорушення. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
8. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України: кодекс від 05.04.2001, редакція від 01.05.2016. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
9. Митний кодекс України: Закон України №4495-VI від 13.03.2012 р. // Голос України. – 2012, 21 квітня – №73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України 18.12.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page>.
11. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010 р. // ВВР. – 2011. – №№13-17. – ст.112. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
12. Про автомобільний транспорт: Закон України від 5 квітня 2001р. № 2344-14 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>.
13. Про авторське право і суміжні права: Закон України прийнятий Верховною Радою України 23.12.1993 р. № 3792- XII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
14. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
15. Про банки і банківську діяльність: Закон України прийнятий Верховною Радою України 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
16. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України прийнятий Верховною Радою України 30.10.1996 р. № 448/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>.
17. Про державно-приватне партнерство. Закон України від 1.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524.
18. Про доступ до публічної інформації: Закон України прийнятий Верховною Радою України 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
19. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012.

URL: № 5178-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.

20. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

21. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002№40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

22. Про залізничний транспорт: Закон України від 4 липня 1996р № 273/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80>.

23. Про затвердження Статуту залізниць України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.1998 № 457. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF>.

24. Про захист персональних даних: Закон України прийнятий Верховною Радою України 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.

25. Про захист прав споживачів: Закон України прийнятий Верховною Радою України 12.05.1991 № 1023- XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.

26. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України прийнятий Верховною Радою України 16.04.1991 р. № 959-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

27. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.

28. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

29. Про оренду державного і комунального майна : Закон України від 3 жовтня 2019 року № 157-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#n47>.

30. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12 липня 2001р. № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>.

31. Про поштовий зв'язок: Закон України від 04 жовтня 2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2020. № 6. Ст. 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-14> .

32. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.2018 № 2269-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2269-19>.

33. Про страхування: Закон України прийнятий Верховною Радою України 07.03.1996 р. (зі змінами №5463-VI від 16.10.2012). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр> Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження КМУ від

17.01.2018 № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>.

35. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові захисні застереження до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 12.06.95 р. № 444. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-95-%D0%BF#Text>.

36. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994р. № 232/94-ВР. URL: // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

37. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21 вересня 2006р. №185 –V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text>.

38. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.

39. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

40. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України 18.12.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page>.

41. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1001. Урядовий кур'єр від 02 грудня 2015 р. № 230.

42. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1168. Офіційний вісник України. 2016. № 4. С.28. Ст. 236.

43. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів морським транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2015 р. № 1186. Урядовий кур'єр від 23 січня 2016 р. № 14.

44. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів повітряним транспортом: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 134. Офіційний вісник України. 2017. № 24. С.52. Ст. 678.

Основний

1. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / за ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова [та ін.]. ; за ред. О. В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2018. – 896 с.
2. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / за ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова [та ін.]. ; за ред. О. В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2018. – 1200 с.
3. Луць В. В., Великанова М. М. Договірне право України: навчальний посібник / В. В. Луць, М. М. Великанова. – Київ : Юрінком Інтер, 2016. – 264 с.

Додатковий

1. Бабаскін А. Співвідношення кредитного договору та договору позики у цивільному законодавстві України / А. Бабаскін // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 12. – С. 5-10.
2. Бабаскін А. Ю. Істотні умови кредитного договору за цивільним законодавством України / А. Ю. Бабаскін // Правова держава. – 2017. – № 28. – С. 85-89.
3. Бобрик В. І. Диференціація цивільного судочинства (проблеми теорії та практики): монографія. – К. : Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2018. – 516 с.
4. Гриняк А. Б. Договір підряду як регулятор підприємницьких відносин у сфері виконання робіт / А. Б. Гриняк // Приватне право і підприємництво. – 2016. – Вип. 16. – С. 116-120.
5. Давидова І. В. До питання про засади тлумачення змісту господарського договору / І. В. Давидова // Часопис цивілістики. – 2017. – Вип. 23. – С. 22-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chac_2017_23_7.
6. Дмитришин В. С. Розпоряджання правами інтелектуальної власності на технології: цивільноправовий аспект / Дмитришин В. С. – Національний університет «Одеська юридична академія». Часопис цивілістики. – 2019. – Вип. 35. – С. 48-55.
7. Договірне регулювання приватно-правових відносин в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: монографія / за заг. ред. академіка НАПрН України О. Д. Крупчана; наук.ред. А. Б. Гриняк. – Київ : ДУВПП «Бендерська друкарня «Поліграфіст», 2017. – 334 с.
8. Дяченко С. В. Судова практика розгляду спорів про невідповідність правочинів вимогам законодавства / С. В. Дяченко, І. О. Пажетнова

// Форум права. – 2017. – № 3. – С. 40–46.

9. Єфімов О. Договір оренди: бухгалтерські та податкові наслідки укладання / О. Єфімов // Аудитор України. – 2016. – № 1-2. – С. 102-107.

10. Загрішева Н.В. Обмеження щодо укладання договорів трансферу технологій / Н. В. Загрішева // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2018. – № 1(46). – С. 132-137.

11. Калаур І. Р. Договір у механізмі правового регулювання відносин з передання майна в користування / І. Р. Калаур // Актуальні проблеми правознавства. – 2016. – Вип. 1. – С. 114-118.

12. Килимник І. І. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та договірне право» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей університету) / І. І. Килимник, А. В. Домбровська ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 74 с.

13. Коломієць К. В. Цивільно-правові наслідки невиконання зобов'язань за договором факторингу / К. В. Коломієць // Право і суспільство. – 2019. – № 4. – С. 84-89.

14. Коссак В. М. Правова природа договору управління майном / В. М. Коссак // Актуальні проблеми приватного права. Збірник наукових праць до 85-річчя з дня народження і 55-річчя науково-педагогічної та громадської діяльності Володимира Васильовича Луця. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. – С. 22-31.

15. Коструба А. Теоретичні аспекти припинення договірних зобов'язань у цивільному праві України / А. Коструба // Право України. – 2017. – № 7. – С. 109-124.

16. Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики: монографія. – Київ: Алерта, 2017. – 494 с.

17. Кучаковська Н. Правове регулювання укладення електронних господарських договорів / Н. Кучаковська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2016. – № 6. – С. 62–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2016_6_9.

18. Кушерець Д. В. Цивільно-правова охорона та захист майнових прав у сфері договірного права України / Д. В. Кушерець // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. – 2017. – №3(15). – С. 153-159.

19. Лукасевич-Крутник І. С. Теоретичні засади правового регулювання договірних відносин з надання транспортних послуг у цивільному праві України: монографія / І. С. Лукасевич-Крутник. – Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2019. – 474 с.

20. Луць В. В. Деякі питання цивільно-правової відповідальності за

прострочення в договірних зобов'язаннях / В. В. Луць // Актуальні проблеми приватного права : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 96-й річниці з дня народження В. П. Маслова, Харків, 14 лют. 2018 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Харків. обл. осередок всеукр. громад. орг. "Асоціація цивілістів України". – Харків : Право, 2018. – С. 9-11.

21. Міловська Н. В. Договірні зобов'язання зі страхування у цивільному праві України: проблеми теорії та практики: монографія / Н. В. Міловська. – К. : НДІ ПП імені ФГ Бурчака НАПрН України, 2019. – 488с.

22. Момот Л. В. Глобалізація франчайзингу в Україні / Л. В. Момот // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2018. - Вип. 29(2). - С. 169-173.

23. Подвірна О. В. Інститут договірної права: необхідність реформування та перспективи розвитку / О. В. Подвірна // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 2(18) . – С. 1-12. URL : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n2/18povtpr.pdf>.

24. Примак В. Д. Нормативні підстави відшкодування моральної шкоди, завданої споживачеві порушенням договору / В. Д. Примак // Науковий вісник Ужгородського національного Університету. – 2017. – Серія право. – Вип.45. – Том 1. – С. 97-100.

25. Скрипник В. Житло як особливий об'єкт цивільних прав / В. Скрипник // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 12. – С. 70-74.

26. Спасибо-Фатеева И. В. Харьковская цивилистическая школа: о договоре: монография / И. В. Спасибо-Фатеева, В. И. Крат, О. П. Печеный и др.; под. общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. – Харьков : Право, 2017. – 576 с.

27. Старинець К. О. Місце переддоговірних відносин у предметі цивільно-правового регулювання / К. О. Старинець // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 15(2). - С. 54-57. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15\(2\)__17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15(2)__17).

28. Старинець К. О. Питання переддоговірної відповідальності в міжнародно-правових уніфікованих документах / К. О. Старинець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 33(1). - С. 162-165. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_33\(1\)__41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_33(1)__41).

29. Труфанова Ю. В. Підстави припинення договору: теоретико-практичні особливості / Ю. В. Труфанова // Актуальні проблеми правознавства. - 2019. - Вип. 1. - С. 102-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2019_1_19.

30. Швидка В. Г. Права та обов'язки сторін договору най-

му (оренди) житла / В. Г. Швидка // Часопис цивілістики. – 2016. – Вип. 20. – С. 116-120.

Інтернет-ресурси

1. Верховна Рада України (сайт містить повну базу чинного законодавства України, а також базу законопроектів, внесених до Верховної Ради України. – URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua>.
5. Конституційний Суд України. URL: <http://www.ccu.gov.ua>.
6. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua>.